

Stopień doktora i kształcenie doktorantów

wg Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz Ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. - Przepisy wprowadzające ustawę – PoSzWiN

www.konstytucjadlanauki.gov.pl

Cel prezentacji

- ✓ Przedstawienie rozwiązań dotyczących:
 - ✓ nowego modelu uzyskiwania stopnia doktora
 - ✓ nowego modelu kształcenia doktorantów

Stopień doktora [art. 177 PSWiN]

- ✓ Stopień naukowy doktora nadawany w dziedzinie nauki i dyscyplinie naukowej.
 - ✓ Stopień naukowy doktora może być nadany w dziedzinie (gdy nie jest możliwe wskazanie dyscypliny „wiodącej”)
- ✓ Stopień w zakresie sztuki nadawany w dziedzinie sztuki i dyscyplinie artystycznej.

Uprawnienia do nadawania stopnia doktora [art. 185 PSWiN; art. 177 UPW]

- ✓ Uprawnienia do nadawania stopnia doktora będzie posiadać: uczelnia, instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk, instytut badawczy, międzynarodowy instytut naukowy albo federacja (podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki) w dyscyplinie, w której będzie posiadać **kategorię naukową co najmniej B+** (tzw. **podmiot doktoryzujący**).
 - ✓ Stopień doktora w dziedzinie (bez wyszczególnienia dyscypliny) może być nadany przez podmiot, który posiada kategorię co najmniej B+ w ponad połowie dyscyplin zawierających się w tej dziedzinie.
- ✓ Dotychczasowe uprawnienia do nadawania stopnia doktora dostosowane do nowej klasyfikacji do 30 kwietnia 2019 r.
- ✓ Uprawnienia do nadawania stopnia w pełni uzależnione od kategorii naukowej po zakończeniu ewaluacji działalności naukowej w 2021 r.

Organ nadający stopień [art. 185 PSWiN, art. 179 ust. 3 pkt 2 UPW]

- ✓ **Organ** nadający stopień doktora:
 - ✓ w uczelni: senat lub organ wskazany w statucie (1 na dyscyplinę)
 - ✓ w instytutach naukowych: rada naukowa
 - ✓ w federacji: zgromadzenie federacji lub organ wskazany w statucie (1 na dyscyplinę)
- ✓ Rada jednostki organizacyjnej nadaje stopień do 30 września 2019 r.
- ✓ Odpowiednie stosowanie Kpa.

Wymagania do nadania stopnia doktora [art. 186 PSWiN]

- ✓ Posiadanie tytułu magistra lub równorzędnego.
 - ✓ w wyjątkowych przypadkach: ukończenie studiów pierwszego stopnia lub trzeciego roku jednolitych studiów magisterskich (obecnie laureaci programu „Diamentowy grant”).
- ✓ Uzyskanie efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie **8. Polskiej Ramy Kwalifikacji**.
 - ✓ Posiadanie **certyfikatu** (lub dyplomu ukończenia studiów) poświadczającego znajomość nowożytnego języka obcego na poziomie biegłości językowej co najmniej B2.

Wymagania do nadania stopnia doktora [art. 186 PSWiN]

✓ Autorstwo co najmniej:

- ✓ **jednej monografii naukowej** (albo **rozdziału** w takiej monografii) wydanej przez wydawnictwo ujęte w roku publikacji w wykazie ministra lub
- ✓ **jednego artykułu naukowego** opublikowanego w czasopiśmie naukowym ujętym w roku publikacji w nowym wykazie ministra, uwzględniającym czasopisma naukowe indeksowane w międzynarodowych bazach czasopism naukowych o największym zasięgu lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowej, lub beneficjentów programu „Wsparcie dla czasopism naukowych” lub
- ✓ **jednego dzieła artystycznego o istotnym znaczeniu**

Wymagania do nadania stopnia doktora [art. 186 PSWiN; 179 ust. 6 UPW]

- ✓ Dla postępowań wszczętych według nowych zasad w okresie 1 października 2019 – 31 grudnia 2020 r. wymóg dotyczący publikacji spełniony m.in. także w przypadku:
 - ✓ artykułów opublikowanych w czasopiśmie ujętych w wykazie z 2017 r. (czasopisma z listy A, C oraz posiadające co najmniej 10 pkt z listy B),
 - ✓ monografii opublikowanych przez wydawnictwo wydziałowe nieujęte w wykazie pod warunkiem, iż inne wydawnictwo z danej uczelni zostało ujęte w wykazie.
- ✓ Przedstawienie i obrona rozprawy doktorskiej.
- ✓ Inne dodatkowe wymogi, które będą mogły być **określone przez podmiot doktoryzujący.**

Rozprawa doktorska [art. 187 PSWiN]

- ✓ Prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie albo dyscyplinach oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej.
- ✓ **Przedmiotem** jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej albo oryginalne dokonanie artystyczne.
- ✓ Rozprawę może stanowić praca pisemna, w tym monografia naukowa, zbiór opublikowanych artykułów naukowych, praca projektowa, konstrukcyjna, technologiczna, wdrożeniowa lub artystyczna, a także samodzielna i wyodrębniona część pracy zbiorowej.
 - ✓ Obligatoryjne powiązanie tematyczne dla zbioru artykułów.
- ✓ Dołącza się streszczenie w języku angielskim, a do przygotowanej w języku obcym również streszczenie w języku polskim. W przypadku gdy nie jest pracą pisemną, dołącza się opis w języku polskim i angielskim.

Czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora [art. 192 PSWiN]

- ✓ Odejście od procedury otwierania przewodu doktorskiego na rzecz **postępowania w sprawie nadania stopnia doktora**
- ✓ **Rezygnacja z rozporządzenia** w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim
 - ✓ Uproszczenie realizacji wspólnych doktoratów, w tym z udziałem zagranicznych instytucji naukowych.
- ✓ Czynności w postępowaniu może dokonywać komisja powołana przez organ uprawniony do nadawania stopnia w dyscyplinie.

Czynności w postępowania w sprawie nadania stopnia doktora [art. 192 PSWiN, art. 180 UPW]

- ✓ Senat albo rada naukowa określi w **uchwale** sposób postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, w tym m.in.
 - ✓ sposób wyznaczania i zmiany promotora lub promotorów,
 - ✓ tryb złożenia rozprawy doktorskiej,
 - ✓ zasady ustalania opłaty za postępowanie w trybie eksternistycznym,
 - ✓ tryb powoływania oraz zakres czynności „komisji doktorskiej”.
- ✓ Pierwsze uchwały powinny wejść w życie 1 października 2019 r.
- ✓ Senat albo rada naukowa może określić w uchwale także dodatkowe wymagania do nadania stopnia doktora lub dodatkowe warunki dopuszczenia do obrony.

Czynności w postępowaniu: promotorzy

[art. 189, 190 PSWiN]

- ✓ **Opieka nad kandydatem do stopnia:**
 - ✓ tylko promotor
 - ✓ więcej niż jeden promotor
 - ✓ promotor oraz promotor pomocniczy
- ✓ **Wszczęcie postępowania** na wniosek osoby ubiegającej się o stopień doktora, z dołączoną rozprawą doktorską wraz z pozytywną opinią promotora lub promotorów.

Czynności w postępowaniu: promotorzy

[art. 189, 190 PSWiN]

- ✓ **Promotorem (i recenzentem) może zostać** osoba posiadająca stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora (wyjątek dla osób zatrudnionych w jednostkach zagranicznych posiadających znaczące osiągnięcia w zakresie zagadnień naukowych, których dotyczy rozprawa doktorska).
- ✓ **Promotorem pomocniczym może zostać** osoba posiadająca stopień doktora.
- ✓ **Zakaz pełnienia funkcji promotora** przez osoby sprawujące w ciągu ostatnich 5 lat opiekę promotorską nad:
 - ✓ 4 doktorantami, którzy zostali skreśleni z listy doktorantów (w szkole doktorskiej) z powodu negatywnego wyniku oceny śródkresowej lub
 - ✓ 2 kandydatami do stopnia, którzy nie spełnili wymogu uzyskania dwóch pozytywnych recenzji (wymóg dopuszczenia do obrony)

Czynności w postępowaniu: recenzenci

[art. 190, 191 PSWiN]

- ✓ **Trzech recenzentów** spoza uczelni lub instytutu naukowego podmiotu doktoryzującego, w którym przygotowywana jest rozprawa doktorska oraz uczelni, instytutu PAN, instytutu badawczego albo instytutu międzynarodowego, których pracownikiem jest osoba ubiegająca się o stopień doktora.
- ✓ Ograniczenie czasu na przygotowanie recenzji do **2 miesięcy**.
- ✓ Warunkiem dopuszczenia do obrony będzie uzyskanie co najmniej **dwóch pozytywnych recenzji**.

Czynności w postępowaniu: jawność [art. 188 PSWiN]

- ✓ Zasada **jawności rozpraw doktorskich i recenzji**.
 - ✓ wyjątek: rozprawy, których przedmiotem jest tajemnica prawnie chroniona.
- ✓ Obowiązek publikacji rozprawy będącej pracą pisemną wraz ze streszczeniem albo opisy rozprawy niebędącej pracą pisemną, oraz recenzji w BIP na 30 dni przed obroną, a także niezwłocznego umieszczenia w systemie POL-on.
- ✓ Sprawdzenie rozprawy będącej pracą pisemną przez Jednolity System Antyplagiatowy.

Czynności w postępowaniu: tryb odwoławczy KIDN KONSTITUCJA DLA NAUKI

[art. 193 PSWiN]

- ✓ Od decyzji o odmowie nadania stopnia doktora przysługuje odwołanie do **Rady Doskonałości Naukowej** w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji
- ✓ Organ właściwy przekazuje odwołanie do Rady Doskonałości Naukowej wraz ze swoją opinią i aktami sprawy wraz z opinią w terminie 3 miesięcy od daty wniesienia odwołania.
- ✓ Po rozpatrzeniu odwołania, w terminie nie dłuższym niż **6 miesięcy**, RDN utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję albo uchyla ją i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi, **tego samego albo innego podmiotu doktoryzującego**.
- ✓ W przypadku decyzji negatywnej (niedopuszczenia do obrony albo wydania decyzji o odmowie nadania stopnia) ta sama rozprawa **nie może być podstawą** do ponownego ubiegania się o nadanie stopnia doktora.

Tryby uzyskiwania stopnia doktora [art. 197 PSWiN]

- ✓ Dwa tryby uzyskiwania stopnia doktora:
 - ✓ **szkoły doktorskie**
 - ✓ **tryb eksternistyczny** (w miejsce dotychczasowej ścieżki „z wolnej stopy”)
- ✓ Wymogi i zasady postępowania w sprawie nadania stopnia co do zasady **wspólne dla obu trybów.**
 - ✓ **Odrębne zasady dotyczące opłat** związanych z wszczęciem postępowania
 - ✓ Odmienności w zakresie weryfikacji uzyskania efektów uczenia się na poziomie 8. PRK

Przepisy przejściowe (art. 179 UPW)

- ✓ Przewód doktorski na podstawie dotychczasowych zasad będzie **można wszcząć do 30 kwietnia 2019 r.**
- ✓ Przewody otwarte przed 1 maja 2019 r. i niezamknięte do 31 grudnia 2021 r. będą z mocy prawa umarzone.
- ✓ **Od 1 maja 2019 r.** stopnie doktora będą nadawane w dyscyplinach i dziedzinach według nowej klasyfikacji. Postępowania w sprawie nadania stopnia doktora według nowych zasad będzie można wszcząć od dnia 1 października 2019 r.

Szkoły doktorskie [art. 198 PSWiN]

- ✓ Kształcenie doktorantów przygotowuje do uzyskania stopnia doktora i odbywa się w szkole doktorskiej.
- ✓ Szkoła doktorska zorganizowaną formą kształcenia **dla co najmniej dwóch dyscyplin, w których podmiot posiada kategorię naukową co najmniej B+.**
 - ✓ wyjątek szkoły doktorskie w podmiotach prowadzących działalność naukową wyłącznie w zakresie teologii, kultury fizycznej albo dyscypliny artystycznej.
- ✓ Możliwość tworzenia **wspólnych szkół doktorskich** przez uczelnie akademickie, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty badawcze, międzynarodowe instytuty badawcze

Szkoły doktorskie [art. 23, 198 PSWiN, art. 290 UPW]

- ✓ Dla danej dyscypliny w jednym podmiocie mogą być utworzone maksymalnie 3 szkoły doktorskie.
- ✓ Możliwość prowadzenia kształcenia we współpracy z np. uczelnią zagraniczną.
- ✓ Za kształcenie w szkole doktorskiej nie pobiera się opłat (także od cudzoziemców).
- ✓ Tworzenie szkół doktorskich w uczelniach zadaniem rektora.
- ✓ W okresie od 1 października 2019 – 30 września 2022 szkoła doktorska może być prowadzona przez podmiot posiadający uprawnienia do nadawania stopnia doktora w co najmniej 2 dyscyplinach.

Zaprzestanie kształcenia [art. 199, 206, 264 PSWiN]

- ✓ W przypadku zaprzestania spełniania warunków do prowadzenia szkoły doktorskiej (m.in. niezyskanie kategorii co najmniej B+) podmiot zaprzestaje kształcenia z końcem roku akademickiego.
- ✓ Zaprzestanie kształcenia w szkole doktorskiej także w przypadku negatywnego wyniku ewaluacji szkoły doktorskiej.
- ✓ W przypadku zaprzestania kształcenia w danej dyscyplinie, podmiot doktoryzujący prowadzący szkołę doktorską zapewni możliwość kontynuowania kształcenia w innej szkole doktorskiej w tej dyscyplinie lub – w przypadku braku szkoły doktorskiej prowadzącej kształcenie w tej dyscyplinie - pokrywa koszty postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w trybie eksternistycznym.

Kształcenie w szkole doktorskiej [art. 200, 201 PSWiN]

- ✓ Kształcenie w szkole doktorskiej trwa od 6 do 8 semestrów.
- ✓ Zasady **rekrutacji** jawne na 5 miesięcy przed rozpoczęciem kształcenia.
- ✓ Kształcenie oparte o **program kształcenia i indywidualny plan badawczy**.
- ✓ Program kształcenia może przewidywać praktyki zawodowe w formie prowadzenia zajęć lub uczestniczenia w ich prowadzeniu (maksymalnie: 60 godzin dydaktycznych rocznie).

Kształcenie w szkole doktorskiej [art. 201 PSWiN, art. 291 ustawy UPW]

- ✓ Ustalanie programów kształcenia w szkole doktorskiej zadaniem senatu albo rady naukowej (po zasięgnięciu opinii samorządu doktorantów)
- ✓ W terminie 3 miesięcy od dnia podjęcia kształcenia w szkole doktorskiej wyznacza się promotora lub promotorów.
- ✓ Publikacja rekrutacji do pierwszych szkół doktorskich oraz programów kształcenia do 31 maja 2019 r.
- ✓ Rezygnacja z rozporządzeń regulujących kształcenie doktorantów.

Regulamin szkoły doktorskiej [art. 205 PSWiN, art. 292 UPW]

- ✓ **Regulamin szkoły doktorskiej** określa organizację kształcenia w zakresie nieuregulowanym w ustawie, w szczególności:
 - ✓ sposób wyznaczania i zmiany promotora, promotorów lub promotora pomocniczego;
 - ✓ sposób dokumentowania przebiegu kształcenia;
 - ✓ sposób przeprowadzania oceny śródkresowej;
 - ✓ warunki przedłużania terminu złożenia rozprawy doktorskiej.
- ✓ Regulamin uchwalany przez senat albo radę naukową co najmniej 5 miesięcy przed rozpoczęciem roku akademickiego. Wymaga uzgodnienia z samorządem doktorantów.
- ✓ Pierwsze regulaminy uchwalone w terminie umożliwiającym ich wejście w życie 1 października 2019 r.

Indywidualny plan badawczy i ocena śródkresowa [art. 202]

- ✓ **Indywidualny plan badawczy** jest podstawą monitoringu postępów doktoranta w przygotowaniu rozprawy doktorskiej:
 - ✓ uwzględnia termin złożenia rozprawy oraz harmonogram prac nad jej przygotowaniem.
 - ✓ uzgadniany z promotorem i przedstawiany w ciągu 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia kształcenia.
- ✓ Ocenę śródkresową przeprowadza 3-osobowa komisja z udziałem zewnętrznego recenzenta (reprezentującego dyscyplinę, w której o stopień ubiega się kandydat, posiadającego stopień dr hab. lub tytuł profesora). Promotor nie jest członkiem komisji.
 - ✓ pozytywna ocena umożliwia dalsze kształcenie i zwiększenie stypendium.
 - ✓ negatywna ocena skutkuje skreśleniem z listy doktorantów.
- ✓ Podmiot doktoryzujący może określić dodatkowe wymogi dotyczące weryfikacji postępów w przygotowaniu rozprawy doktorskiej.

Zakończenie, przedłużenie i zawieszenie kształcenia [art. 204]

- ✓ **Zakończenie kształcenia w szkole doktorskiej** w momencie złożenia rozprawy doktorskiej.
- ✓ Na wniosek możliwe **przedłużenie terminu złożenia rozprawy** o nie dłużej niż 2 lata
- ✓ Możliwość **zawieszenia kształcenia** na okres odpowiadający czasowi trwania urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego oraz urlopu rodzicielskiego.

Powszechny system stypendialny dla doktorantów [art. 209]

- ✓ Każdy doktorant nieposiadający stopnia doktora otrzymuje stypendium doktoranckie.
- ✓ Łączny okres otrzymywania stypendium doktoranckiego w szkołach doktorskich nie może przekroczyć 4 lat.
- ✓ **Stypendium w podstawowej wysokości (do oceny śródkresowej):** co najmniej 37% wynagrodzenia profesora.
- ✓ **Stypendium w zwiększonej wysokości** po pozytywnej ocenie śródkresowej: co najmniej 57% wynagrodzenia profesora.
- ✓ Oskładkowanie stypendiów (obowiązkowe ubezpieczenie emerytalno-rentowe, wypadkowe).

Powszechny system stypendialny dla doktorantów [art. 209]

- ✓ Wysokość stypendium może być uzależniona od osiągnięć.
- ✓ **zwiększenie stypendium dla osób z niepełnosprawnością: 30%** stypendium w podstawowej wysokości
- ✓ W okresie zawieszenia – odpowiednie stosowanie przepisów dotyczących ustalania zasiłku macierzyńskiego.
- ✓ Stypendium doktoranckie wypłaca podmiot prowadzący szkołę doktorską.
- ✓ Ustawa nie definiuje źródeł, z których wypłacane jest stypendium doktoranckie.

Inne formy wsparcia finansowego dla doktorantów [art. 209-214, 360, 363 PSWiN]

- ✓ **Stypendia dla wybitnych młodych naukowców** („pula” dla doktorantów).
- ✓ **Bez zmian:** możliwość ubiegania się o środki z programów grantowych oraz programów stypendialnych ze środków prywatnych lub jednostek samorządu terytorialnego.
- ✓ Doktorant może ubiegać się o kredyt studencki, poniżej 35 r.ż., na okres do 4 lat.
- ✓ Ubezpieczenie zdrowotne na dotychczasowych zasadach.

Ograniczenia w zatrudnieniu doktorantów w uczelniach i instytutach [art. 209 ust. 10 PSWiN]

- ✓ Doktorant nie może być zatrudniony jako nauczyciel akademicki ani pracownik naukowy. Zakaz nie dotyczy zatrudnienia doktoranta:
 - ✓ w celu realizacji projektu badawczego.
 - ✓ po ocenie śródkresowej zakończonej wynikiem pozytywnym, z tym że w przypadku zatrudnienia w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy wysokość stypendium wynosi 40% minimalnej kwoty stypendium.
 - ✓ któremu nie przysługuje stypendium doktoranckie.

Ewaluacja szkół doktorskich [art. 260-262]

- ✓ Ewaluacja przeprowadzana przez Komisję Ewaluacji Nauki **nie rzadziej niż co 6 lat***, (*pierwsza po 5 latach).
- ✓ Udział **ekspertów zagranicznych i doktorantów** (powołuje Przewodniczący KEN).
- ✓ **Przedmiotem ewaluacji** będzie ocena, m.in.
 - ✓ adekwatności programów kształcenia oraz indywidualnych planów badawczych do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK;
 - ✓ kwalifikacji nauczycieli akademickich lub pracowników naukowych prowadzących kształcenie;
 - ✓ jakości procesu rekrutacji;
 - ✓ jakości opieki naukowej lub artystycznej i wsparcia w prowadzeniu badań naukowych;
 - ✓ rzetelności przeprowadzania oceny śródkresowej.

Tryb eksternistyczny [art. 217 PSWiN]

- ✓ Zmodyfikowana wersja dotychczasowej tzw. **ścieżki z „wolnej stopy”**
- ✓ Wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora poprzedzone złożeniem wniosku o wyznaczenie promotora lub promotorów.
- ✓ Te same wymogi do nadania stopnia co w przypadku osób kończących szkołę doktorskie.
- ✓ Postępowanie będzie realizowane na takich samych określonych ustawą zasadach jak w przypadku osób kończących kształcenie w szkole doktorskiej, z wyjątkiem warunków dotyczących odpłatności.

Przepisy przejściowe (279-293 UPW)

- ✓ **Pierwszy rocznik doktorantów** ze szkół doktorskich rozpocznie kształcenie w roku akademickim **2019/2020**.
- ✓ Doktoranci, którzy rozpoczną studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020 będą je kontynuowali na dotychczasowych zasadach.
 - ✓ Wyjątek: rezygnacja ze stypendium ministra za wybitne osiągnięcia. Zamiast tego możliwość ubiegania się o stypendium ministra dla wybitnych młodych naukowców.

Dziękuję za uwagę

KIDN KONSTITUCJA
DLA NAUKI

ul. Hoża 20, ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa

tel. +48 (22) 529 27 18

fax +48 (22) 628 09 22

www.konstytucjadlanauki.gov.pl